

Det Radikale Venstre er med i aftalen og støtter derfor dette lovforslag.

Jeg skal meddele, at også Centrum-Demokraterne støtter lovforslaget.

Bruno Jerup (EL):

Man vil give pensionisterne mulighed for at tjene nogle flere penge; det har vi sådan set ikke noget imod, når man tager i betragtning, at deres pension er ret lav.

Forslaget om kompensation for forhøjede skatter er jo en lidt underlig sag. Det drejer sig om, at 100.000-180.000 mennesker i gennemsnit får én krone mere om dagen som kompensation. Jeg ved ikke rigtig, om man har forestillet sig, at hver gang der for fremtiden er et eller andet problem med skatten, så kan man sådan pille nogle grupper ud. Altså hvorfor har man ikke taget studenterne eller bistandsklienterne eller de lavtlønnede med og sagt: Her tror vi nok, de lige har fået en krone mindre, end de skulle have haft, så nu laver vi en særlov, der sikrer dem.

Jeg synes i det hele taget, det er en betænkelig sag, at man laver lovgivning på den her måde. I stedet burde man gå ind og ændre skatteloven mere generelt. Jeg mener ikke, at man skal lave sociallove ved sådan nogle dispensationsaftaler, men det er klart, at den anden side af det er jo, at der er nogle pensionister, som rent faktisk er blevet ramt økonomisk, så vi vil selvfølgelig se på det. Vi er ikke særlig positive, men det kan da godt være, det ender med, at vi ikke stemmer imod dette lovforslag.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne sige tak for den meget brede tilslutning til lovforslaget. Det er klart, at det aldrig er rart at gå ind og lave delløsninger, altså ordet lappeløsninger vil måske rinde én i hu, når man ser lovforslaget her. Men når vi laver store omlægninger som skattereformen, kan man selvfølgelig heller ikke uden videre tage højde for de lokale skattestigninger, der kan dukke op her og der, og man kan ikke tage højde for alle de nuancer, der kommer til at optræde i skattesystemet og i indkomstsyste-
met andre steder. Når man så samtidig føler sig forpligtet af et løfte til pensionisterne om, at de ikke vil få ændret i deres indkomstforhold i forhold til, hvad der lå i skattereformen, må man jo gribe til delløsninger, hvor man går ind og kompenserer for nogle skævheder, der ellers ville opstå. Og hellere gøre det end at afstå fra det, fordi man ikke synes, det er så lovgivningsmæssigt kønt, som man kunne ønske sig.

Med hensyn til hr. Tom Behnkes ønske om en teknisk gennemgang er jeg selvfølgelig indstillet på at imødekomme det så hurtigt som muligt, og jeg håber på en hurtig udvalgsbehandling, fordi det af hensyn til teknikken ude i kommunerne og Kommunedata helst skal behandles hurtigt, så det kan træde i kraft den 1. januar næste år.

Med hensyn til hr. Villy Søvnalds ønske om at få skilt tingene ad vil jeg sige, at det også, som hr. Villy Søvnald selv sagde, er noget, vi må se på, og vi ønsker stadig væk meget gerne en hurtig udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-
hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 68: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om kontanthjælp m.v.).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 23/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Madsen (S):

Det er meget få love, der er under så konstant bevågenhed fra politikere og borgere som netop bistandsloven, og når debatten på dette område er så spændende for mange mennesker, er det måske, fordi loven så ofte har været udsat for ændringer, at den kan være lidt svær at finde rundt i. Og når der er tale om kontanthjælp efter

§ 37 og § 37 a, er der næsten ingen grænser for opfindsomhed, hvad angår udsagn om, hvordan disse paragraffer bruges og misbruges.

Lovens tekst er helt klar. Den er lavet for at tilgodese mennesker, der er i akut krise og har behov for hjælp eller støtte i en kortere eller længere periode. Netop for at se på, om der var behov for at få justeret loven endnu en gang, blev der nedsat en arbejdsgruppe, og udvalget har påpeget nogle områder, som viser sig at kunne trænge til en revision. Men det er vigtigt at understrege, at der fortsat er tale om brug af skøn i forbindelse med særlige ydelser, da det ellers ville komme at til ramme alt for mange mennesker, der har behov for speciel støtte.

Jeg vil gerne kommentere enkelte af de ændringer, som foreligger i socialministerens skriftlige fremsættelse.

Begrænsningen af høje løbende udgifter betyder, at f.eks. personer med store boligudgifter fremover efter en periode på 12 måneder ikke kan få udbetalt mere end maksimum 100 pct. dagpenge. Som reglen er i dag, er der ingen begrænsning af denne periode, men med det nye forslag har modtageren en periode på 12 måneder til at finde en anden egnet bolig, der ligger inden for de økonomiske muligheder, der er til rådighed, eller måske er man blandt de heldige, der finder et job, så man kan beholde sin bolig.

I forbindelse med bruttificeringen af kontanthjælp og ægtefælleudmålingen viste det sig, at der var familier, der ved denne beregning fik en højere løbende udbetaling, end der er gældende for mange grupper, der i dag er på arbejdsmarkedet. Det har aldrig været lovens intention at virke demotiverende for at søge ud på arbejdsmarkedet igen. Tværtimod er netop dette en af lovens intentioner.

Der er i det materiale, vi har modtaget fra Kontanthjælpsudvalget, givet flere eksempler på, hvordan disse beregninger har virket skævt. Derfor finder vi det rimeligt med en regulering. Det betyder ganske vist, at der kan være kontanthjælpsmodtagere, der vil få en lavere ydelse fremover, men det vil blive på et niveau, der enten svarer til eller er en smule højere end det, man havde før bruttificeringen, altså før den 1. januar 1994.

Forslaget om at ændre på reglerne for SU, så SU ikke fremover indgår i beregningen af indtjening i forbindelse med udmåling af hjælp, betyder, at unge, der i en kortere periode har erhvervsarbejde, ikke kommer ud af ungesatsen. Samtidig betyder de nye regler, at såfremt man

tager orlov fra sin uddannelse, kan der ikke udbetales kontanthjælp, så længe der endnu er SU-muligheder tilbage.

Dette forslag skal ses i sammenhæng med de nye regler for barselorlov og forlængelse af SU. Aldersgrænsen for ungesatsen sættes op fra 23 år til 25 år. Muligheden for ikke at være omfattet af ungesatsen berører kun unge, der er forsørgere. Desuden vil det fremover ikke være muligt at komme ud af ungesatsen, selv om man bliver omfattet af bidragspligt. Det har virket urimeligt, at man kunne få udbetalt en betydelig højere ydelse, hvis man var bidragspligtig, men ikke forsørger. Dette erstattes nu af, at der i stedet kan udbetales et tillæg, der svarer til bidragspligten.

Denne omlægning af ungesatsen fra 23 år til 25 år skal også ses i sammenhæng med den kommunale aktivering – det punkt, vi havde til første behandling for et øjeblik siden.

Der foreslås endvidere en stramning af reglerne for at modtage hjælp efter § 46. Hjælpen skal have et forebyggende sigte og skal være en uforudsigelig begivenhed. Der kan ikke påregnes hjælp, såfremt ansøgeren igennem længere tid har vidst, at der ville ske en ændring af det daglige indtægtsgrundlag eller en begivenhed, som kunne være forudset, og at man så alligevel har sat sig i meget store udgifter.

Det foreslås, at hjælp til boligindskud bliver tilbagebetalingspligtig. Dette sker for at få en ligestilling mellem boligindskudslån og boligindskud, og de samme regler er gældende for terminshjælp.

Der er yderligere et par bemærkninger, men jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne anbefale lovforslaget, som det ligger fra socialministeren.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Med det lovforslag, som vi har til behandling her i dag, og som jo følger den indgåede aftale om finansloven, sker der efter Venstres opfattelse en længe tiltrængt opstramning af bistandsloven, som vi kun kan tilslutte os. Det er nemlig vores opfattelse, at alt for mange længe har kunnet hente urimeligt høje ydelser fra det offentlige. Vi glæder os derfor over, at der nu også hos regeringen er vilje til at gennemføre regulære besparelser på området.

Jeg vil gerne specielt fremhæve fire punkter i forslaget, som vi tillægger stor vægt.

For det første indføres der nu et loft over de løbende ydelser, så de efter 1 år højst kan svare

til det højeste dagpengebeløb. I Venstre havde vi såmænd gerne set en kortere tidsbegrænsning, men vi er foreløbig godt tilfredse. Det virker stødende, at kontanthjælpsmodtagere med et hidtidig højt indtægtsgrundlag og store boligudgifter uden tidsbegrænsning har kunnet få store, faste månedlige udbetalinger. Vi betragter det som et gennembrud, at der nu sættes en stopper for det.

For det andet hæves aldersgrænsen for ungesatserne fra 23 år til 25 år, og der strammes gevaldigt op på de muligheder, der er for at bryde igennem ungesatsen og overgå til reglerne for personer over 25 år, hvad enten gennembruddet fra unge- til voksensatsen sker som følge af forsørgerbyrde eller på grundlag af hidtidig indtægt.

De gældende bestemmelser har ikke bare virket stødende på andre unge, der er i færd med at uddanne sig og lever på SU eller elevløn. Dybest set har reglerne også medvirket til at fastholde unge på passiv forsørgelse. Efter vores mening har man gjort de unge en bjørnetjeneste ved så let at åbne for høje ydelser, der har virket alt andet end motiverende for at gå i gang med en uddannelse eller jobsøgning. Vi betragter derfor opstramningerne på dette område som udtryk for ungdomsvenlighed og et vigtigt bidrag til at undgå, at unge kommer til at sidde fast i kontanthjælpsystemet, ikke mindst fordi stramningerne følges op – sådan som den socialdemokratiske ordfører også var inde på det – med en udvidelse af aktiveringstilbudene.

Her berører jeg så indirekte det tredje punkt, jeg gerne vil fremhæve, nemlig muligheden for at foretage fradrag i kontanthjælpen hos personer, der uden rimelig grund udebliver fra et beskæftigelsesfremmende tilbud. Her får kommunerne et vigtigt instrument til at føre en aktiv socialpolitik, der sætter folk i gang.

Endelig vil jeg for det fjerde og sidste fremhæve den tiltrængte opstramning af reglerne for udbetaling af enkeltydelser, som længe har været en glidebane, hvor kontanthjælpsmodtagere har kunnet hente ekstraydelser i et urimeligt omfang.

Med det niveau, kontanthjælpen har, er det kun rimeligt, at den enkelte kontanthjælpsmodtager selv sørger for at lægge penge til side til forudsigelige enkeltudgifter. Så alt i alt betragter vi derfor forslaget som et betydeligt skridt i den rigtige retning.

Der kan naturligvis være få detaljer, der nu skal afklares i det videre udvalgsarbejde, men

bortset fra det kan Venstre give sin fulde tilslutning til forslaget.

Bendt Bendtsen (KF):

Også dette lovforslag er et resultat af finanslovforhandlingerne.

Jeg startede mit indlæg under første behandling af lovforslag nr. L 66 med at sige, at finansloven ikke var nogen konservativ finanslov, men at den var et skridt i den rigtige retning.

Jeg vil starte på samme måde med det her lovforslag. Det er et skridt i den rigtige retning, og det var, hvad vi kunne nå frem til. Vi har hele tiden ment, at der var behov for opstramninger.

Fra konservativ side ønsker vi stadig at stille imod en ny socialreform, der gør op med det virvar af regler, som vi har samlet sammen i en lappet bistandslov fra 1976.

Når det er sagt, så har lovforslagets elementer været gennemgået her fra talerstolen. Men jeg vil hæfte mig ved lovforslagets begrænsning af de løbende høje ydelser efter § 37 og § 37 a – en begrænsning som vi er meget enige i. Det har været et forkert signal, og det har virket stødende, at kontanthjælpsmodtagere med hidtidige høje indtægter og store boligudgifter har formået at kunne få store faste månedlige udbetalinger. Det gøres der nu op med med grænsen på de 12 måneder.

Kontanthjælpsudvalget peger også på den urimelighed, som bruttificeringen i visse tilfælde har medført i forbindelse med ægtefælleudmålingen, når der var tale om ægtepar, hvor den ene var kontanthjælpsmodtager, og hvor den anden havde et selvstændigt og offentligt forsørgelsesgrundlag såsom SU. Indgrebet her er helt reelt.

I forbindelse med finansieringen af de forenklede regler på aktiveringssiden blev der brugt en hel del midler, som vi tidligere i dag har været inde på. Nu kan jeg i dette indlæg ikke nå at komme ind på alle de opstramninger specifikt, men hele problemstillingen i lovforslaget om opstramningen af ungesatsen kan vi også være meget enige i. Men det er jo helt reelt, at man ikke kan bringe sig ud af ungesatsen og op på en højere kontanthjælp ved hjælp af SU-satserne.

Vi er selvfølgelig også enige i, at aldersgrænsen for ungesatsen hæves fra 23 til 25 år, ligesom man har begrænset adgangen til at komme ud af ungesatsen.

En paragraf, som har optaget os meget, er § 46: hjælp til enkeltudgifter. Det er jo en ret stor post på det sociale budget. Det var her, man fra udvalgets side pegede på, at den nok skulle strammes, men at den så skulle udvides til at gælde for folk også uden for bistandsystemet; her var der helt klart tale om en konservativ hegnspl. Vi ønsker, at bistandsloven skal være et sikkerhedsnet for samfundets svageste og ikke et redskab i fordelingspolitikken.

Lovforslaget opererer nu med en opstramning af området, for paragraffen har jf. mange folk i kommunerne været en paragraf, som er skredet med årene. Sagt på en anden måde: Det er blevet mere og mere normalt for kontanthjælpsmodtagere at få hjælp til enkeltudgifter. Det er køleskabsparagraffen, som vi er nødt til at se på.

Vi har fået en opstramning på området, og vi vil i det kommende år nøje følge, om vi får den besparelse, der egentlig er lagt op til på det her område. Også tiltaget med en tilbagebetaling af hjælp til boligindskud er vi tilfredse med.

Alt i alt må vi sige, at vi er tilfredse med de opstramninger, som efter de foreløbige beregninger giver et ganske godt provenu, uden at vi mener, at vi træder nogen over tæerne. Vi er tilfredse med loven, og vi støtter forslaget; vi kunne så sige, at vi godt kunne have fundet flere penge, men det var som sagt, hvad vi kunne blive enige om.

Villy Søvnald (SF):

I den forholdsvis korte tid, jeg har været medlem af Folketinget, tror jeg aldrig, jeg har hørt så tilfredse borgerlige ordførere fra Venstre og De Konservative; og det har vel sin grund.

Jeg skal kort opholde mig lidt ved historikken i det her, nemlig lovforslagets baggrund. Det startede i foråret med, at en kultursociolog, som, så vidt jeg har forstået, er medlem af Venstre, hr. Vesselbo, rejste den årlige debat om flygtninge og høje udbetalinger. Den blev så fulgt op af daværende socialminister fru Yvonne Herløv Andersen på det tidspunkt i sommer, hvor CD lå temmelig skidt i opinionstallene.

Hele denne sommers debat mundede så ud i en årlig rapport, som denne gang blev benævnt Kontanthjælpsrapporten af 1994. Der er en vis logik i, at man er begyndt at give dem årstal: så er det til at holde rede på hvert års debat om det her emne. Der skete så det, at fra en ret kraftig afvisning af forslagene før folketingsvalget så er det nu endt med, at regeringen og socialministe-

ren fremsætter hele striben som en konsekvens af finanslovforliget mellem regeringen, Venstre og De Konservative.

»Bistandsloven får nu den tiltrængte stramning, som Venstre længe har ønsket«, udtalte Venstres socialpolitiske ordfører, hr. Erik Larsen, i en pressemeddelelse den 21. november 1994. Glæden har jo heller ikke været let at skjule for Venstre og De Konservatives ordførere. Det, der sker nu, er altså, at de sidste åndehuller, som godt 10 års borgerligt styre ikke turde røre ved, bliver der nu taget fat på.

Det er en ret fantastisk udvikling, og det er endnu mere fantastisk at se socialministeren markedsføre forringelserne som et socialpolitisk fremskridt, som det skete i Politiken i går.

Vi taler – ved fuld virkning – om besparelser i kontanthjælpen på næsten en halv milliard kroner i de kommende år. Jeg skal prøve punktvis at redegøre for de forringelser, der lægges op til med dette forslag.

Det første element, som har været det store dyr i åbenbaringen, er udbetalinger ud over kontanthjælpen. For nu at sætte tallene i relief så udgør de ved fuld virkning 17 mio. kr. ud af de 454 mio. kr. Det fortæller noget om, at vi har haft at gøre med stof, der havde en stor optisk virkning, men ikke den store virkelige betydning.

Det har været et lille antal sager med en meget stor pressevirkning, fordi ingen har gjort sig den umage at formidle, hvad disse sager drejede sig om. Det store antal sager drejer sig om en flytning af en familie til en mere hensigtsmæssig bolig. Med dette lovforslags vedtagelse er det ikke længere kommunens ansvar, nu er det den enkeltes ansvar. Det betyder, at f.eks. kommunen, der brillerer med stort set ikke at bygge almennyttigt byggeri, tvinger problemet ned over klienten.

Jeg vil også gerne rejse det spørgsmål, som vi vil have svar på i Justitsministeriet, om det overhovedet er lovligt at ændre det her ved en bekendtgørelse – at ændre på kriterierne – det er vi slet ikke overbeviste om i SF.

Det andet element er en forlængelse af ungdomstiden til 25 år, og det er i sig selv forholdsvis romantisk, men virkningen er ungdomsfjendsk. Det argumenteres, at dette skulle motivere de unge til en uddannelse, hvilket virker underligt, når man betænker den faktiske situation, at vi hvert år står med stribevis af uddannelsesmotiverede unge, der er afvist af vores uddannelsesinstitutioner. Det er jo situationen.

Det er desuden sværere at komme fri, hvis man er bidragspligtig forælder; det er sværere at komme fri af ungesatsen i forbindelse med uddannelse.

Det tredje element er forringelsen af § 46, hvor man taler om rimeligt begrundede enkeltudgifter. Det, der er det nye, er, at det skal kunne forudses. Jeg har et par spørgsmål. Hvad med graviditet? Er det noget, man bør kunne forudse? Hvad med skilsmisse? Er det noget, man kunne forudse via den retning, et parforhold har, at det måtte ende dér? Hvad med trafikuheld? Skal man statistisk kunne placere sig i den gruppe, der en gang imellem bliver ramt af det? Hvordan vil man overhovedet i et retssamfund håndtere et begreb, der hedder forudsigtelighed i bistandsloven?

Det fjerde element er stramning af reglerne for uddannelsessøgende med orlov til uddannelse. Jeg ved ikke, om forslagsstilleren er opmærksom på, at det her betyder, at de studerende - f.eks. pædagoger, socialpædagoger, sygeplejersker, socialrådgivere - der har praktisk som en del af uddannelsen, at for disse grupper vedkommende risikerer man at sende de unge ud af uddannelsen. Det er noget, vi vil være meget optaget af i udvalgsarbejdet.

Jeg røber næppe en statshemmelighed ved at pege på, at SF vil stemme imod det her, og jeg vil også godt lave kamp til stregen. Det er kortsigtet, det er uretfærdigt, det er ungdomsfjendsk, det er på alle punkter tomt for visioner. Det løser ikke de paradokser, som det var et paradoksudvalgs opgave at løse, nemlig at sikre, at uddannelsesmøtiveredede unge får den uddannelse, de ønsker.

Det løser ikke det paradoks, det er, at der også var en mulighed i Paradoksudvalgets oprindelige betænkning, der pegede på at give tilskud til lavtlønnede på arbejdsmarkedet - det er faldet ud i lovforslaget. Tilbage er der kun besparelser, forringelser og nedskæringer, og det er forståeligt, at Venstre og De Konservative frydes.

Tom Behnke (FP):

Jeg er helt enig med hr. Villy Søvnald i den historiske fremstilling af sagen, men konklusionen er unægtelig en noget anden i mit parti.

I forslaget her er der tale om, at man højst kan opnå 100 pct. af det maksimale dagpengebeløb, efter at man har været på kontanthjælp i 12 måneder. Det er en del af forslaget, som vi ser meget positivt på. Det må være muligt på 12 mæne-

der at få stabiliseret sin økonomi så meget, at man kan overleve på 100 pct. af det maksimale dagpengebeløb.

Med hensyn til ungesatsen så er der jo nogle forskellige niveauer i det her. Det ene er, at man går ind og siger, at SU og lignende ikke er med i beregningerne, for at man kan hoppe ud over ungesatsen; det er vi helt enige i. Vi er også enige i, at man udvider aldersgrænsen fra 23 til 25 år og samt kravet om, at der skal være en reel forsørgelsespligt forstået på den måde, at man skal have barnet boende hos sig, for at man kan komme ud over ungesatsen.

Nu skal vi om et øjeblik behandle et helt andet lovforslag, der handler om orlov, og når vi tager fat på det, har jeg en historie fra det virkelige liv, men den skal jeg skåne Folketinget for på nuværende tidspunkt. Den illustrerer meget godt, hvor håbløst det er indrettet.

Ligeledes ser vi med stor glæde, at § 46 bliver strammet op; altså paragraffen, der taler om hjælp til enkeltudgifter. Specielt denne paragraf har været med til at forarge folk, som dagligt går på arbejde og yder en indsats, som i øvrigt bliver flået i skat med to tredjedele, og så af resten skal betale 25 pct. i moms og punktafgifter osv. Disse mennesker har set, at de, som p.t. ikke er på arbejdsmarkedet, har kunnet få endda meget eksotiske enkeltudgifter dækket af det offentlige, og det er selvfølgelig en torn i øjet på de folk, som hver dag må gå på arbejde for at skaffe penge til, at netop de enkeltudgifter kan blive dækket. Så det er rart at se, at der også bliver en opstramning på det punkt.

Der bliver så også en række skærpede krav til indtægtens størrelse forud for, at man kan gå over på kontanthjælp og nå op og få de høje beløb.

Noget, som jeg synes at regeringen til gengæld ikke har taget med, og det var så noget af det, som måske vejer i den anden vægtskål, er nogle af de eksempler, som vi ser i virkelighedens verden. Lad os f.eks. tage et ægtepar, hvor den ene er på dagpenge efter at have gået på halv tid på arbejdsmarkedet - vedkommende kommer på deltidsdagpenge. Den anden er stadig væk på arbejdsmarkedet, men bliver syg på et tidspunkt og kommer på sygedagpenge. Af en eller anden grund når de offentlige instanser ikke at få færdigbehandlet sagen, og vedkommende ryger ud over kanten. Det har vi dømmet lidt op for tidligere på dagen i dag, det ved jeg godt, i et andet forslag. Men alligevel har vi jo nogle, der på et eller andet tidspunkt vil ryge

ud over kanten og dermed komme over på kontanthjælpen; der er det jo, som om tingene her hænger sammen, og når de ting kolliderer, får vi nogle tilfælde, hvor en sådan person på grund af sygdom uforskyldt ryger ud over kanten, kommer i en situation, hvor man rent faktisk ikke får mere end godt og vel 500 kr. om måneden, og det er jo sådan lige lidt nok, kan man sige, og det er i virkeligheden jo heller ikke særlig tilfredsstillende.

Så vi synes, der er nogle ting her, der ikke helt hænger sammen, og det er noget af det, vi gerne vil have belyst under udvalgsbehandlingen.

Noget andet, vi også gerne vil have kigget på, er forslagens bestemmelser om mulighed for fradrag i næste måneds kontanthjælp for personer, der uden rimelig grund udebliver fra et beskæftigelsesfremmende tilbud. Vi er helt enige i, at dette skal ske, og vi har jo netop i sidste folketingssamling haft alle eksemplerne på, at det ikke kunne lade sig gøre. Nogle kommuner gjorde det så alligevel, og så slog man dem oven i hovedet og sagde, at det måtte de ikke gøre. Nu går vi så ind og ændrer lovgivningen, således at man kan lave det her fradrag, og det synes vi er tilfredsstillende og positivt.

Det, vi også kan se, er, at man så går ind og siger, at der skal være rimelighed i tingene, så man kan højst trække 20 pct. fra den månedlige hjælp, og det er nok også fair nok; der skal jo være et eller andet tilbage, kan man sige.

Men det, vi ikke helt forstår, er den passus, der omhandler udeblivelse af kontanthjælpsmodtageren eller dennes ægtefælle. Spørgsmålet er, hvordan det skal forstås. Betyder det så, at hvis begge er kontanthjælpsmodtagere, og den ene udebliver, så kan man trække 20 pct. hos begge og dermed egentlig 40 pct., eller hvordan skal den passus forstås?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes også, hr. Tom Behnkes indlæg understreger, at dette er et historisk øjeblik. Hvis man skulle sammenfatte hr. Tom Behnkes tale i en overskrift, så skulle det være »Pas nu på ikke at stramme bistanstloven alt for hårdt«, sagde man fra Fremskridtspartiet til Socialdemokratiet.

Jeg synes, det viser noget om, hvor vi er endt henne i den her diskussion. Der, hvor Fremskridtspartiets og SF's verdensopfattelse bl.a. adskiller sig, er dér, hvor hr. Tom Behnke fremdrog et eksempel inden for det, han kaldte det

uforskyldte område, nemlig sygdom. Og dermed kan man vel slutte lidt modsat, at for Fremskridtspartiet er der en række andre forhold, der gør, at man ender på bistansthjælp, der er selvforskyldte.

Jeg vil da spørge hr. Tom Behnke: Opfatter Fremskridtspartiet det, at unge, der ikke er kommet i gang på arbejdsmarkedet, fordi der ikke er plads til dem, eller i uddannelsesstilbud, fordi der ikke er plads til dem, som selvforskyldt, og at de derfor – i modsætning til dem, der er ramt af sygdom, som specielt blev fremhævet af hr. Tom Behnke – ikke skulle have samme behandling?

Jeg vil godt have et svar.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nej, så nemt kan man ikke konkludere. Men det, der er sagen, er, at sygdom er der ikke nogen der er herre over. Hverken Folketinget eller andre.

Men det, som Folketinget kan være herre over, er, hvorvidt unge mennesker har en mulighed for at få et arbejde, når de er færdige med deres uddannelse. Folketinget har også indflydelse på, om unge mennesker kan få sig en uddannelse, når de er færdige med grundskolen osv.

Det er det, Folketinget har indflydelse på.

Det er Folketinget, der ved sin lovgivning har bestemt, at vi i Danmark skal have 350.000 arbejdsløse. Det har Folketinget bestemt, at sådan skal det være i Danmark. Den beslutning kan man omgøre.

Nu ved jeg godt, at dette er meget firkantet sagt, men det er det, det handler om.

Folketinget har bestemt, vi skal have så og så mange arbejdsløse, og det har vi så. Så kan Folketinget beslutte med sig selv, at vi ikke vil have så mange arbejdsløse; så kan man ændre lovgivningen, og så forsvinder de arbejdsløse. Men indtil da har vi dem, og så er det politikerskabt arbejdsløshed, men sygdom er vi ikke herre over hverken her i Folketinget, eller når det gælder private personer.

Dorit Myltoft (RV):

I dagspressen bliver der fra tid til anden bragt eksempler på, at mennesker tilsyneladende kan få udbetalt så store kontanthjælpsbeløb, at det ved første øjekast ligner misbrug af et godt socialt sikkerhedsnet.

Det er nødvendigt i et demokratisk samfund at have en vågen presse, men samtidig skal det

politiske system vare sig for at lovgive ud fra enkelte tilfælde, fordi konsekvensen kan være, at et meget stort antal mennesker herefter bliver tilsvarende urimeligt og ringere stillet.

Det er ligeledes hensigtsmæssigt, hvis det inden for rimelige grænser er muligt for de ansatte i det sociale system at administrere med et vist skøn. Der er således mange hensyn at tage, når der skal formuleres regler for tildeling af kontanthjælp.

Efter Paradoksudvalgets udredningsarbejde er der med dette lovforslag stillet 8 forslag. Jeg vil kun kommentere forslag 1, som er en løsningsmodel til at imødekomme mulige påstande om, at der udbetales urimelig stor kontanthjælp. Når tidsbegrænsningen er sat til et helt år, skulle der være tid til at finde holdbare løsninger for den enkelte familie med akutte vanskeligheder. Det kan jo være hensigtsmæssigt kortvarigt at dække store udgifter for at forhindre, at en familie skubbes ud i en voldsom social deroute og for at sikre, at kontanthjælpen bliver hjælp til selvhjælp.

Det Radikale Venstre støtter hele lovforslaget med de 8 punkter. Jeg skal samtidig meddele, at Centrum-Demokraterne også støtter forslaget.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det var til De Radikales ordfører, som kun kommenterede den første del af forslaget. Det er jo rigtigt nok, at der har været en stor offentlig debat. Jeg vil godt sige til De Radikales ordfører, at dermed kommenterer man 3 pct. – altså 17 mio. kr. ud af de 457 mio. kr., man sparer. Er det virkelig en rimelig offentlig debat, når den i øvrigt ikke fortalte, hvad det her drejer sig om? Selv de 3 pct., de dér udbetalinger over dagpengemaksimumsbeløbet, er jo ikke et udtryk for, at det er velhavende i finansverdenen, der er gået fallit i Søllerød/Allerød. Det er ikke den type sager, vi har haft med at gøre.

Som socialministeren har bemærket, var jeg socialudvalgsformand i Kolding på det tidspunkt, denne her debat startede. Vi brugte såmænd 80 pct. af de her udbetalinger over dagpengemaksimumsbeløbet til at flytte familier, der af en eller anden socialpolitisk grund var meget god grund til at flytte rundt på, simpelt hen fordi vi ville virkeliggøre nogle af tingene fra Byudvalgets rapport og Byudvalgets arbejde. F.eks. havde vi nogle familier, der varigt så ud til at have en tilværelse på bistand, og så var der megen idé i at flytte dem til en billigere bo-

lig. Det udmøntede sig, på det tidspunkt man gjorde det, i en højere bistandshjælp, og derfor vil jeg gerne sige til De Radikale: Hvis udgangen på udvalgsarbejdet kunne blive, at det er det, der forarger offentligheden og dermed også de politikere, der let ryster på hånden, så lad os tage fat på de små 3 pct., som har været det reelle problem i den offentlige debat. Men de giver så modsat ingen begrundelse for at straffe de 97 pct., hvor specielt de unge forsørgere og de unge uddannelsessøgende rammes. Det er kernen af debatten efter De Radikales indlæg.

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan forstå, at der sådan skal laves lovgivning efter, hvad der kan opregnes af misundelse og forargelse rundt omkring, og hvad der kan laves af sager i aviserne. Jeg overrasker nok ikke nogen, hvis jeg fortæller, at dette lovforslag ikke kan støttes af Enhedslisten. Jeg ved sådan set ikke, om der er noget i det overhovedet, jeg kan finde på at støtte.

Det er forringelser fra ende til anden. Hvis man tager det første punkt om 12-månedersgrænsen, som jo er blevet taget meget frem her, så bør man prøve at vurdere, hvor mange mennesker man rent faktisk er på jagt efter. Det drejer sig faktisk kun om cirka 0,9 pct. af de bistandsmodtagere, der findes i dag, som er over 12-månedersgrænsen; det vil sige, at det er en meget lille gruppe. Så skal man også være opmærksom på, at en del af den støtte, de får, jo ikke er decideret bistand, men er lån, som de får, bl.a. måske fordi de bor i eget hus. Det vil sige, at det, man går ind og gør nu, er, at man i stedet for siger: Det er meget vigtigt, at du bliver presset ud af det hus, som du har boet i i måske 10-15-20 år, fordi nu er der gået 13 måneder, og vi har en grænse, der hedder 12 måneder.

Man har allerede nu en mulighed for i forhold til bistandsloven at gå ind og sige til folk: Prøv at finde dig en billigere bolig. Det har man haft altid, eller i hvert fald igennem lang tid, så derfor er det jo bare en stramning, som rammer helt tilfældigt, i stedet for at lade den mulighed, der består nu, gælde: at man lokalt kan vurdere, at 13 måneder eller 14 måneder eller mere vil være acceptabelt. Så jeg kan ikke forstå, hvorfor der skal være nogen gevinst i det.

Så er der en anden ting under punkt 2: de såkaldte kombinationsægtepar. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvilken rimelighed der er i, at man går ind nu og ophæver den gensidige forsørgelsespligt ensidigt for denne gruppe af

ægtepar, hvis det er socialministerens hensigt at afskaffe den gensidige forsørgelsespligt – så burde det vel være for alle, og ikke sådan et selektivt, operativt indgreb som dette.

Bistandslovens § 6 foreskriver jo, at enhver mand og kvinde er forpligtet til at forsørge sig selv, sin ægtefælle og sine børn. Skal det til at være sådan, at man flere gange om året kan få ændret sin pligt til forsørgelse, alt efter om man nu er på den ene eller den anden type ydelse? Det her er alene et spørgsmål om, at man har fundet en gruppe, som tilsyneladende får så lidt i overførselsindkomst, at man kan spare ved at ophæve den gensidige forsørgelsespligt. Det er et meget tilfældigt lovindgreb.

Og de studerende skal selvfølgelig have endnu et gok i hovedet. De skal søreme ikke have mulighed for at kunne komme ud af ungesatsen, og derfor har man så valgt at sige, at den SU, som jo er bruttoficeret, og som de betaler skat af, den må ikke blive regnet med til det, som er deres skattepligtige indkomst, til den del, der kan bringe dem ud af ungesatsen.

Man strammer også mulighederne for at få orlov. Når man tager orlov for at få uddannelse, så kan man heller ikke få kontanthjælp. Begrundelsen, som også flere har været inde på, er, at det skulle være demotiverende at uddanne sig, hvis man kan få en høj kontanthjælp ved at holde op med at studere, men det er jo helt ude i skoven.

Jeg tror ikke, man har spurgt ret mange af de studerende om deres begrundelse for, at de eventuelt tager orlov i en periode. Det kan godt være, de gør det, fordi de ikke har mere SU, det kan eventuelt være, de gør det, fordi de faktisk har behov for at tage orlov i en periode.

Det er næppe sådan, at det vil ændre ret meget på, om der er nogen, der studerer, at de har mulighed for at tage orlov med kontanthjælp. Det er jo ikke det, der afgør, om folk har lyst til at få en uddannelse, en kortere eller videregående eller længerevarende uddannelse, det er nogle helt andre motiver. Jeg mener simpelt hen, det er helt hen i skoven at bruge den argumentation for at forringe de studerendes muligheder for at komme på orlov på kontanthjælp.

Hvis man tager det sådan samlet, kan man sige, at det, man så foreslår i stedet for, jo er, at man, når man tager orlov, skal bruge de SU-klip eller SU-lån, man har tilbage, men det betyder jo, at når man så vender tilbage igen, så mangler man de klip. Det betyder, at man ikke kan gøre sin uddannelse færdig, uden at man skal have

en masse erhvervsarbejde. Det vil sige, at det alt i alt bare er et forsøg på at sparke til de studerende. Det er simpelt hen noget svineri.

Man hæver selvfølgelig også ungesatsen. Det har vi jo allerede snakket om. De skal have endnu et hug. Og hvis man kigger på § 46, så er det åbenbart sådan en misundelse ude i aviserne og i befolkningen, der skal afgøre, om man nu går ind og finder ud af, at der nok er nogen, der får for meget. Jeg synes godt, man kunne prøve at undersøge lidt mere, om det faktisk har noget at gøre med realiteten, inden man går ind og laver en forringelse af bistandsloven på det her punkt.

I pkt. 7 har vi endnu en gang den mulighed for tvangsarbejde. Den er der også flere, der har været inde på, og jeg har tidligere i dag nævnt den. Jeg kunne da også godt tænke mig ligesom hr. Tom Behnke fra Fremskridtspartiet at stille et spørgsmål om muligheden for, at man kan gå ind og fradrage ægtefællen for, at modparten ikke passer sit arbejde i forhold til bistandsloven. Her er der lige pludselig en klar sammenkobling af ægteparret, hvor man så et andet sted skiller dem ad, fordi man da kan spare penge på det. Her kobler man dem sammen, fordi man kan spare penge på det.

Det virker rimelig tilfældigt, hvad man laver. Det virker som uretfærdighed i tiende potens i forhold til en gruppe folk, som i forvejen ikke har for meget. Man burde i stedet for bruge lidt af den energi, man nu lægger for dagen, på at give dem mulighed for at få noget arbejde, give dem mulighed for at få uddannelse, give dem mulighed for at få en ordentlig SU, og man kunne blive ved.

Så alt i alt ser vi det her forslag som et meget dårligt forslag, som et slag i hovedet på de unge, de studerende og bistandsklienterne, og hvis man skal være meget grov, så kan man sige, at det stort set er en skandale, at der kan komme sådan noget frem.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Hvis man skulle tage konsekvensen af hr. Bruno Jerups holdning, så kunne man godt lukke butikken her og lade være med at have nogen lovgivning. Hr. Bruno Jerup har åbenbart den meget smukke, men måske nok lidt naive menneskeopfattelse, at der ikke er nogen, der forsøger at opnå en indkomst eller noget fra det offentlige, medmindre det er fuldstændig rimeligt og helt nødvendigt som f.eks. eksemplet med de studerende, der kan tage orlov, forsøge at få orlov, og så under denne orlov sidde og skrive speciale eller i øvrigt studere.

Set fra mit synspunkt kan det give nogle skævheder, nogle forskelligheder mellem studerende, at der er nogle, der får en mulighed for at gøre noget, som andre ikke kan. Hr. Bruno Jerups opfattelse er derimod, at det gør de kun, fordi det er fuldstændig nødvendigt og de ikke har andre muligheder. Så behøver man jo egentlig ikke nogen som helst reguleringer, for folk kommer jo ikke og beder om andet end det, der er fuldstændig nødvendigt, og de ved selv bedst, hvad deres behov er. Sådant er verden selvfølgelig ikke, og derfor er man også nødt til at lave nogle regler og nogle reguleringer, sådan som vi gør det her.

Hr. Villy Søvnald fra SF prøvede at skitsere, hvad baggrunden for lovforslaget er, og den baggrund, han tog fat i, var den overfladiske, der handler om, at der på et tidspunkt var en kritik fra en kultursociolog. Det førte til nedsættelse af nogle udvalg, og det er nu foreløbig blevet afsluttet med det lovforslag her. Men hr. Villy Søvnald glemmer jo den del af baggrunden, der handler om den store omlægning, vi lavede af kontanthjælpen sidste år i kølvandet på skattereformen. En omlægning, som faktisk kostede op mod en halv milliard kroner, og som var en på flere måder klar forbedring af kontanthjælpssystemet.

Det var en klar forbedring, fordi det betød et skub i retning af, at kontanthjælpsmodtagere fik en fast enkelt ydelse uden alle mulige tillæg, og det var også en klar forbedring, fordi det betød, at de i kontanthjælpssystemet, der får mindst og har de absolut dårligste boliger, fik en større indkomst, og de fik et spillerum, der gjorde det muligt for dem også at vælge en bedre bolig og i det hele taget vælge, hvad de ville bruge deres indkomst til, sådan at det ikke skulle bestemmes ene og alene af det offentlige.

På den måde er hele baggrunden jo en overordentlig stor, vigtig reform af hele kontanthjælpssystemet, måske den største omlægning, der er lavet, siden den udmærkede bistandslov blev vedtaget i midten af 1970'erne.

Omlægningen af bistandsloven betød jo også, at hele grundlaget for nogle af de måder, vi havde udregnet kontanthjælpen på, blev ændret, og man kan sige, at dette her er et lidt sørgeligt eksempel på, at vi ikke var opmærksomme nok, da vi lavede den ændring, og ikke opfangede nogle af de helt utilsigtede virkninger, der kom ud af det.

Nogle af de utilsigtede virkninger handler om de kombinationsægtepar, som hr. Bruno Jerup

var inde på, hvor en kontanthjælpsmodtager er gift med en førtidspensionist, og hvor det normalt vil være sådan, at de tilskud, man får som førtidspensionist, bliver fradraget i kontanthjælpen. Disse tilskud er ikke skattepligtige, og derfor får de jo en langt mindre vægt i dag, hvor de bliver fratrukket i en skattepligtig ydelse i modsætning til tidligere, hvor de blev fratrukket i en ikke-skattepligtig ydelse.

Og det gør altså, at de mennesker alt andet lige har betydelig flere penge mellem hænderne i dag, end de havde inden bruttoficeringen, så en del af disse her ret store besparelser kommer simpelt hen af, at vi i kraft af bruttoficeringen har givet nogle mennesker en indkomstforbedring, der aldrig har været tilsigtet, og som ligger ud over, hvad der overhovedet kan forsvares. Det er om de penge, vi nu siger: Det var bare ærgerligt, vi kom til at give jer for mange penge. Vi beklager, at I så har oplevet den indkomstfremgang i en periode og ulukkeligvis måske har vænnet jer til den, men vi er altså nødt til at inddrage en del af den gevinst igen.

Langt de fleste af disse mennesker kommer ikke ned på et niveau, der er under det indtægtsniveau, de havde før bruttoficeringen; de ligger faktisk lidt over det niveau, de lå på, inden bruttoficeringen blev gennemført.

Når det drejer sig om loftet over den løbende kontanthjælp, som både hr. Villy Søvnald og hr. Bruno Jerup hæftede sig ved, så er det også fuldstændig rigtigt, som hr. Bruno Jerup sagde, at det ikke handler om ret mange mennesker, det handler måske om under 1.000 personer, der overhovedet vil blive berørt af denne her begrænsning. Men her har jeg den reaktion, når jeg bliver konfronteret med, at det ikke er flere mennesker, at det også siger noget om, hvor skæv debatten i offentligheden er, og at det meget, meget store flertal af kontanthjælpsmodtagere i en eller anden forstand skal lide under det og bliver hængt ud i offentligheden, fordi nogle ganske få enkeltpersoner får meget store ydelser. Derfor mener jeg, at det her vil være en stor fordel for den almindelige kontanthjælpsmodtager, fordi man nu får slået fast, hvad det egentlig er for en størrelsesorden, vi taler om – og de almindelige kontanthjælpsmodtagere får faktisk ikke ret mange penge; de har ikke særlig mange penge at leve af – sådan at vi nu får skilt dem fra, som det her handler om.

Så kunne man sige: Jamen kunne man ikke gøre det med de eksisterende regler? Jo, det kunne man for så vidt godt, men det, der jo i et

vist omfang sker, er, at det er i de rimelig velhavende kommuner med luft i budgetterne, man har mennesker med høje indkomster, der så enten kommer på arbejdsløshedsunderstøttelse eller på kontanthjælp, hvor de ikke kan betale deres boligudgifter, og dem kan de så hæve igen mod kontanthjælpssystemet. Og kommunen får måske ikke rigtig gjort noget ved det, så de bliver hængende i den dyre bolig som kontanthjælpsmodtagere. De bliver så smækket op på forsider i landets aviser til skade for kontanthjælpsmodtagere i andre kommuner. Vilklårene i kommunerne er forskellige, og det er altså åbenbart ikke tilstrækkeligt, at kommunerne har mulighed for at regulere det i dag; der er brug for den signaleffekt, der ligger i et loft.

Jeg er sikker på, vi kommer detaljeret ind på konsekvenserne af dette lovforslag i udvalget. Vi har undersøgt det meget nøje, og det er faktisk sådan, at de almindelige kontanthjælpsfamilier ikke bliver berørt af dette loft, fordi vi også har det gode system med boligsikring, hvor boligsikringen supplerer den bistandsydelse, de vil kunne få efter 12 måneder.

Heldigvis er det jo også sådan, at det er et fåtal af mennesker, der er i kontanthjælpssystemet i mere end 12 måneder – og det skal vel at mærke være 12 sammenhængende måneder, det er ikke noget med at gå ind og ud af systemet.

Jeg kan heller ikke lade være med at gøre opmærksom på, at da Kontanthjælpsudvalgets rapport blev offentliggjort – den rapport, som vi jo næsten i ét og alt henholder os til – kom der faktisk nogle rimelig positive udtalelser fra hr. Villy Søvndal. Jeg har her bl.a. et udklip fra Det Fri Aktuelt fra den 6. oktober 1994, hvor hr. Villy Søvndal er citeret for, at han især tager afstand fra at hæve aldersgrænsen for ydelser til unge, men at han i øvrigt er positiv over for rapporten. Der står, at Villy Søvndal dog er parat til at forhandle om et loft over bistandshjælpen efter 12 måneder. Det hæftede jeg mig ved og var glad for, fordi jeg syntes, det var udtryk for en realisme og en villighed til at gå ind og justere de systemer, vi har bygget op. Derfor skurrer det lidt i mine ører, når forslaget nu får det glatte lag fra Folketingets talerstol.

Med hensyn til ungesatsen var jeg også glad for, at jeg i dag kunne præsentere dette lovforslag i sammenhæng med lovforslaget om en forbedring af den kommunale aktivering, der jo netop skal ses i sammenhæng med, at vi nu hæver aldersgrænsen for de unge. Jeg tror, at den kombination, vi får med en forstærket aktive-

ring, vil betyde, at der kommer mere skub i den tungeste del af de unge, at de bliver mere motiveret for at gå videre i arbejdet eller uddannelsen, og det er det, der er formålet med det hele.

Når det drejer sig om spørgsmålet om sammenhængen mellem kontanthjælpsmodtageren og en eventuel ægtefælle, så er sammenhængen jo den, at man har pligt til at forsørge sig og sine, og at man kun kan få kontanthjælp, hvis ægtefællen også har opbrugt sine muligheder for at skaffe en indkomst. Det er på den måde, sammenhængen skal ses.

Jeg synes, at det er overordentlig rimeligt og forsvarligt, at man siger, at for at kunne modtage kontanthjælp så skal man altså stå til rådighed for arbejdsmarkedet, ligesom man skal som dagpengemodtager. Og hvis man ikke kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, skulle det helst være sådan, at så skal man have sygedagpenge eller andre former for indkomst, som man får, når man ikke er arbejdsdygtig. Så det er kun den grundlæggende tankegang, der jo gennemsyrrer hele bistandsloven, der ligger bag den bemærkning.

Imidlertid er jeg sikker på, at vi kan vende tilbage til disse spørgsmål i udvalget – og så vil jeg takke de øvrige partier for den positive modtagelse af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan huske, at de første par uger, hvor jeg var herinde, kom der flere lovforslag fra socialministeren, som vi fra Enhedslisten med det samme støttede, fordi det var nogle helt klare forbedringer i forhold til tidligere. Men efter at finanslovforliget er kørt af, kommer der altså ting, som er meget dårlige, og jeg mener ikke, at socialministeren har haft en særlig heldig hånd i udformningen af dette her lovforslag. Jeg har svært ved at forestille mig, at der selv med et udvalgsarbejde kan komme noget ud af det, som vi kan stemme for. Det håber jeg da også at jeg har gjort klart.

Når vi snakker om det med støtten til dem, der går ud over 12-måneders-grænsen, så drejer det sig jo om, som jeg også sagde tidligere, at mange af dem, der kommer op på de virkelig store beløb, er husejere, og til dem siger man så: O.k., når du har boet der i 12 måneder på kontanthjælp, så skal du rykke fra dit hjem.

Jeg er sådan set ligeglad med, om de bor i en rig kommune, og med, om det er en tidligere meget rig person, hvis det er sådan, at det rent

faktisk ikke er retfærdigt eller rimeligt. Der må også være et vist niveau af rimelighed, selv for dem – som jeg godt på andre områder vil beskaffe noget ekstra, hvis det er det, det drejer sig om – hvis de er kommet i en social situation, hvor de er arbejdsløse, og hvor det er sådan, at der er en mulighed for, at de måske inden for 13 eller 14 måneder kan komme i arbejde igen eller kan komme til at få en indtægt igen, så de kan forblive i deres bolig. Så mener jeg ikke, at man skal gå ind og lave sådan en grænse og smide dem ud af deres bolig; det kan jeg ikke se at man skal.

Det er jo dem, det drejer sig om, og i øvrigt er det jo sådan, at de ofte ikke får de penge som direkte støtte, men får dem som lån med prioritet i den ejendom, de har. Hvorfor er det et problem? Det kan vi da godt holde fast ved.

Og så igen omkring den gensidige forsørgelsespligt: Hvad med dem på SU? Hvor den ene er på bistandshjælp, og den anden er på SU, sker der jo en klar nedgang.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Socialministeren indledte med et ræsonnement, der lød som følger: Dengang man bruttificerede kontanthjælpen, lagde man forbedringer ind på 500 mio. kr., og tankegangen er så, at nu sparer man tilsvarende 500 mio. eller ½ mia. kr. Man kan så konkludere, at man er tilbage ved det niveau, som 10 års borgerligt styre efterlod.

Jeg vil godt sige, at vi troede jo i SF, at torde- nen var alvorligt ment. I de 10 år var der stort set konstante nedskæringer på det område. Vi troede, at forskellen på en fortsat borgerlig regering, der ikke turde pille ved de her nøgleområder, og en socialdemokratisk ledet regering ville være til at se, også på så ømt et område som bistandsloven. Vi kan konstatere på baggrund af socialministerens egne tal, at man er vendt tilbage til lige præcis det sted, hvor hr. Poul Schlüter efterlod Danmark, ved præcis de samme beløb.

Så siger socialministeren, at hun synes, jeg har lavet et herresving i forhold til mine første udtalelser. Mine første udtalelser forudsatte, at vi gennemførte de ting, der lå i Paradoksudvalgets rapport, også de gode ting, også en øget uddannelsesindsats over for de unge og muligheden for at komme de lavtlønnede til undsætning ved, at de også kunne få tillæg til deres lave løn. Det var en anden måde at klare paradoksproblemet på. Det er gledet ud.

Men jeg vil godt sige til socialministeren, at vi

havde været i en helt anden situation, hvis der havde ligget et oplæg i dag, havde ligget et lovforslag, der havde kigget på de høje udbetalinger efter 12 måneder. Det var det ene sted, hvor socialministeren var enig med mit indlæg, og det andet sted var bistandsklienter, der bor sammen med en anden person på overførselsindkomst. De to forslag fremdrog socialministeren specielt i svaret, som steder, hvor der var tegn på urimeligheder efter socialministerens opfattelse. Vi ville have været i en helt anden situation, hvis man havde foreslået de 100 mio. kr. anvendt til at løse paradoksproblemet for de lavtlønnede på arbejdsmarkedet. Så havde det ikke været et besparelsesforslag. Så havde vi fået en reel diskussion, der gik på, om vi kan omlægge ydelser inden for bistandsloven til noget, der er mere retfærdigt.

Men det er så sandelig ikke det, der er sagen i dag, og det er vel grundten til Venstres og De Konservatives glæde og fryd.

Tom Behnke (FP):

Den bestemmelse, der omtaler muligheden for, at man kan få en højere kontanthjælp i særlige tilfælde, vil man nu med forslaget ændre, således at man efter 12 måneder maksimalt kan få 100 pct. af maksimumdagpenge.

Ministeren sagde her til sidst, at der vel at mærke skal være tale om 12 sammenhængende måneder. Hvad betyder det? Betyder det, at når man har været på kontanthjælp og fået nogle meget høje ydelser, f.eks. fordi man har nogle høje boligudgifter, kan man nøjes med at være på arbejde en enkelt dag og så vende tilbage til systemet? Er det nok til, at der ikke længere er tale om 12 sammenhængende måneder, eller hvor lang tid skal man have været på arbejdsmarkedet, inden der er tale om, at man går i gang med en ny periode?

Det er jo ret vigtigt at få det at vide allerede på nuværende tidspunkt, for hvis det er tilfældet, at én dag er nok, må vi se i øjnene, at så kan vi lige så godt få det kanaliseret ud til befolkningen med det samme, så vi kan få en række skandalesager, så vi hurtigst muligt kan få ændret lovgivningen igen, medmindre ministeren allerede under udvalgsbehandlingen er villig til at ændre den bestemmelse. Man kunne f.eks. lave en bestemmelse, der hedder: 12 måneder inden for de sidste 5 år eller sådan noget, sådan at man ligesom har en tidsramme at have det indenfor.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil lige korrigere hr. Villy Søvndals regnestykke med, at først giver vi en halv milliard ud, og så tager vi en halv milliard tilbage igen, og så er vi tilbage ved nulpunktet. Af flere grunde holder den ikke.

Den knap halve milliard var det, bruttoficeringen kostede i det første år, men det stiger så med nogle hundrede millioner om året, fordi vi jo efterhånden sætter satsen op, og forslaget slår fuldt igennem. Desuden bruger vi jo også nogle penge på at forbedre aktiveringen, sådan at der bliver tale om en omlægning for de unge. De penge, vi sparer på passiv kontanthjælp, får de igen som betaling for en aktiv indsats. Så man kan ikke gøre regnestykket op på den måde.

Til hr. Tom Behnke, der spørger om, hvor længe man skal have været ude af kontanthjælpssystemet: Normalt kalkulerer man med, at man skal have været ude af systemet en måned, men hvis man ser på virkelighedens verden, er det jo sådan, at når man kommer ud af kontanthjælpssystemet, vil man typisk være ude i en længere periode.

Det vil også typisk være sådan, at de højindkomstgrupper, der får mere i kontanthjælp end dagpengemaksimum, er mennesker, der er meget kortvarigt i kontanthjælpssystemet. Erfaringen siger, at langt de fleste kommer meget hurtigt i arbejde igen ved egen hjælp og bliver så på arbejdsmarkedet – eller de finder selv ud af at justere deres faste udgifter, fordi de kan se, at det altså ikke holder, at de har så dyr en bolig.

Så i virkelighedens verden tror jeg ikke det bliver noget problem, sådan som hr. Tom Behnke frygtede.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 69: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af bestemmelsen om supplerende tilskud til forældre på orlov til børnepasning, hvor grundlaget for orlov er kontanthjælp).

Af socialministeren (Karen Jespersen).

(Fremسات 23/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Jytte Madsen (S):**

Da partiets ordfører på området er forhindret, skal jeg fremføre Socialdemokratiets bemærkninger.

Der har i de nuværende regler om orlov til børnepasning ikke været lovhjælp for kommunerne til at yde supplerende tilskud til kontanthjælpsmodtagere på orlov, idet kontanthjælpen svarede til 80 pct. af dagpengene, og der derved ikke var noget indtægtstab ved overgang til orlov.

Som en konsekvens af finanslovforhandlingerne ændres orlovsydelserne fra 80 pct. til 70 pct. af højeste dagpengesats fra den 1. januar 1995. Det indebærer, at en kontanthjælpsmodtager vil opleve en indtægtsnedgang på ca. 1.000 kr. om måneden set i forhold til den nuværende 80 pct.s sats. Derfor vil det være rimeligt, at kommunerne nu får en mulighed for at kunne yde kontanthjælpsmodtagerne supplerende tilskud, som hidtil kun har kunnet gives til lønmodtagere og ledige.

I Socialdemokratiet prioriterer vi fortsat højt, at børnefamilierne får mulighed for under rimelige økonomiske forhold at tage orlov til børnepasning først og fremmest af hensyn til det enkelte barn og familien som helhed. Sidegevinsten er, at det letter presset på de offentlige pasningsordninger, hvorved børnepasningsgarantien hurtigere kan opfyldes.

Der har indtil nu været bevilget godt 2.000 kontanthjælpsmodtagere orlov. Jeg er overbevist om, at der med denne mulighed fortsat vil være stor interesse for ordningen.

Dette lovforslag åbner op for, at kommunerne får mulighed for at yde supplerende støtte og dermed fortsat vil gøre det attraktivt for forældre at søge orlov.

Socialdemokratiet kan anbefale forslaget.